

”När jag åkte fast fick jag chansen”

Christian har kort prydligt skägg, rakat huvud, glasögon och mycket muskler. På ena underarmen finns en tatuering: Igitur qui desiderat pacem, praeparet bellum, "Den som önskar fred må förbereda sig för krig".

– Det där tillhör mitt gamla liv säger han.

Text Pelle Olsson© Publicerad i Narkotikafrågan nr 1, 2017

Christian, som idag är 28, kom till Hatten för sex månader sen. Han växte upp i en stad i södra Sverige. Fadern var alkoholist och en äldre bror missbrukade heroin.

– Morsan krigade på. Hon var kraftigt medberoende, först till farsan, sen till min bror och sen till mig. Hon hade det inte lätt, konstaterar han.

I skolan var Christian stökig redan från början. Han sökte den uppmärksamhet han inte fick hemma. Även negativ uppmärksamhet hade sitt värde för honom.

Socialtjänsten var aldrig inblandad familjen tack vare att modern höll fasaden utåt, fast Christian var på BUP några veckor. Fadern övergav familjen i samma veva och flyttade till Thailand. Idag är han dement på grund av sitt alkoholmissbruk, 55 år gammal.

I sjuan var Christian avstängd två månader från skolan. Han gick ändå ut grundskolan med skapliga betyg och kunde börja på gymnasiet. Han hade lätt för sig skolan, problemet var att han inte ville vara där.

– På högstadiet hade jag börjat med alkohol och drack mig full minst två gånger i veckan. Så där höll jag på tills jag var nitton. Jag var väldigt antidroger, min bror var ju heroinist. Jag tyckte att jag var som alla andra, men jag söp hårdare än mina kompisar och vid varje fylla slogs jag. Det var standard.

Under sista året på gymnasiet skärpte han till sig och tog studenten. Missbruket trappades emellertid upp. Han provade kokain och rökte gräs. Efter gymnasiet hade han många olika jobb. Bland annat var han i Norge fyra somrar i rad och jobbade på hotell och restaurang: lagade mat, diskade, serverade eller satt i receptionen.

– Jag levde för dagen och hade ingen plan för framtiden. På hemmaplan tog jag de arbeten som gavs; budbil, lager, restaurang, telefonförsäljning. Till en början skötte jag jobben ända tills jag hittade min livsmedicin, tabletten Tramadol. Det blev som att fylla ett tomt hål. För första gången på många år kunde jag andas. Tramadol är en opiat, men jag kopplade inte ihop det med min brors heroinmissbruk utan såg det som ett läkemedel.

Doseringen ökade snabbt och efter ett tag var han uppe 40-50 tabletter Tramadol om dagen. Han tyckte att han fungerade bra, men inte när han tänker på det i efterhand. De flesta tabletter fick han via kriminella källor. Han hade också, med viss möda, skaffat ett läkarrecept. Det var bra att kunna visa upp ifall han åkte på urinprov. 2011 fick Christian för första gången en egen lägenhet. Då började allting eskalera. Han fick epilepsianfall bakom ratten när han körde budbil. En annan gång smällde han med firmabilen på motorvägen och vaknade upp på akuten. Drogtest togs och visade, förutom opiater, förekomst av THC (cannabis). Han dömdes till böter och blev av med både körkort och arbete.

Christian satsade på kriminalitet istället. Han sålde narkotika och kunde leva mycket flottare än han någonsin gjort på sina vanliga jobb. I november 2013 greps han för grovt narkotikabrott. Sedan dess har han suttit inne.

Prat, papper och penna

– Jag hade brottats med demoner i flera år innan jag hamnade i fängelse. Hade gjort några halvhjärtade försök att sluta med droger, men de varade bara en halv dag. På morgonen efter,

så fort kaffet runnit ner, hade jag ett piller i munnen. Det var så det såg ut. Jag boostade upp opiaterna med att röka gräs, men alkohol drack jag bara några gånger rom året. Hela tiden hade jag kontakt med min bror som hade gått igenom ett tolvstegsprogram och blivit drogfri, så jag visste att det funkade. Brorsan jobbar på Provita i Malmö idag, inom narkomanvården. Kunde han klara sig så borde jag också kunna göra det. När jag åkte fast fick jag chansen.

Christians femåriga fängelsestraff inleddes med elva månader på häkte. Det var den värsta tiden. Sedan riksmottagningen på Kumla följt av ett knappt år på Österåker med tolvstegsprogram. Innan han började med behandlingen hade det varit en kamp att hålla sig från drogerna. Christian trodde att han var ensam att känna så här, men upptäckte att andra hade samma erfarenheter.

– Terapeuten Mats på Österåker hade levt tio gånger hårdare än jag och han hade han sån livslust och glädje. Det var inspirerande!

Efter Österåker blev det Halmstadsanstalten där han gick en kockutbildning innan han kom till Hatten som ett sista steg före frigivningen.

– Hatten är ett bra ställe, om man själv vill bli drogfri. De har en sund syn på missbruket med bra behandling och bra terapeuter. Jag hade tänkt flytta upp till Stockholm efter straffet så det här blir en jättebra väg in i samhället.

En viktig del av det fortsatta tillfrisknandet har varit att skriva sin livshistoria och skriva listor på sådant han måste göra

– Prat, papper och penna har löst mina problem säger han. Hade jag hört någon säga det tidigare skulle jag ha garvat.

Varje dag åker Christian in centrala Stockholm där han gör sin praktik som kock på en bättre restaurang. Han tycker att han blir väl omhändertagen och uppskattad för sitt arbete. När han muckar kommer han att få anställning där. Samtidigt ska han flytta ihop med sin flickvän i Vallentuna.

– Om jag inte vore drogfri skulle ingenting av det där fungera.

Pelle Olsson